

Тема 6. Економічна безпека держави

1. Теоретико-правові засади економічної безпеки держави.
2. Індикатори економічної безпеки.
3. Корупція та економічні злочини як загроза економічній безпеці.
4. Тіньова економіка та недобросовісна конкуренція як загроза економічній безпеці.
5. Регіональна політика в системі формування економічної безпеки держави.

Питання для обговорення

1. Що розуміється під «економічною безпекою держави»?
2. Які основні ознаки економічної безпеки держави?
3. Які нормативно-правові документи України регулюють питання економічної безпеки?
4. Як розмежовуються економічні інтереси та об'єкти економічної безпеки?
5. Які групи суб'єктів економічної безпеки виділяються в Україні?
6. Назвіть основні загрози економічній безпеці України.
7. У чому полягає колоніальна структура економіки України?
8. Як вплинула приватизація на рівень економічної безпеки держави?
9. Які структурні деформації економіки України спостерігаються під час війни?
10. Які індикатори використовуються для оцінки економічної безпеки?
11. Що таке граничний показник економічної безпеки?
12. Наведіть приклади макроекономічних індикаторів, що характеризують стан безпеки.
13. Як інфляція та рівень безробіття впливають на економічну безпеку?
14. Які наслідки має державний борг для економічної безпеки?
15. Яку роль відіграє моніторинг індикаторів безпеки?
16. Чим зумовлена актуальність проблеми корупції для економічної безпеки?
17. Назвіть основні суб'єкти корупційних дій.
18. У чому полягає соціальний аспект впливу корупції?
19. Як міжнародна корупція впливає на імідж держави?
20. Визначте основні види корупційних злочинів.
21. Чому економічна злочинність є високоінтелектуальною?
22. Які економічні злочини є найпоширенішими в Україні?
23. Схарактеризуйте основні види злочинів, що посягають на фінансову систему держави.
24. Що таке тіньова економіка?
25. Які види тіньової економіки виділяє міжнародна класифікація?
26. Назвіть основні причини тінізації економіки в Україні.
27. Які наслідки має тіньова економіка для бюджету та соціальної сфери?
28. Чим небезпечна легалізація тіньового капіталу без належного контролю?
29. Яку роль відіграє регіональна політика у формуванні економічної безпеки?
30. Що становлять собою спеціальні режими економічної діяльності (СПРЕД) в Україні?

Ситуаційні завдання

Ситуація 1: Унаслідок економічної кризи в Україні спостерігається значне збільшення частки тіньової економіки. Запропонуйте механізми детінізації та оцініть їхню ефективність.

Ситуація 2: Підприємство в регіоні постраждало через монополізацію місцевого ринку. Як цей випадок впливає на регіональну економічну безпеку та які інструменти політики можна застосувати?

Ситуація 3: Рівень державного боргу перевищує безпечний індикатор. Які ризики це створює для макроекономічної стабільності?

Ситуація 4: Державний службовець отримав матеріальну вигоду за видачу ліцензії. Проаналізуйте ситуацію з погляду антикорупційного законодавства.

Ситуація 5: Унаслідок війни зруйновано підприємства металургійного комплексу. Які можливі заходи з відновлення галузі в межах політики економічної безпеки?

Ситуація 6: Громадянин України створює онлайн-бізнес без реєстрації та сплати податків. Як кваліфікувати його діяльність?

Ситуація 7: Іноземна компанія пропонує нелегальні інвестиції в енергетичний сектор. Які ризики для державної безпеки це несе?

Ситуація 8: У регіоні створено індустриальний парк. Оцініть його вплив на економічну безпеку регіону та держави.

Теми для доповідей та рефератів

1. Економічна безпека як складова національної безпеки України.
2. Індикатори економічної безпеки держави: аналіз, оцінка, тенденції.
3. Вплив корупції на економічну безпеку України.
4. Тіньова економіка: причини, наслідки, шляхи подолання.
5. Державна політика у сфері запобігання економічним злочинам.
6. Роль регіональної політики у зміцненні економічної безпеки.
7. Економічна злочинність як чинник дестабілізації держави.
8. Інституційний механізм забезпечення економічної безпеки України.
9. Вплив війни на економічну безпеку держави.
10. Міжнародний досвід забезпечення економічної безпеки.

Тести

1. Термін «економічна безпека» вперше використав:
А) Ф. Рузвельт
Б) Г. Трумен
В) Дж. Кейнс
Г) Д. Ейзенгауер
Д) Г. Гувер
2. Економічна безпека – це:
А) Стан економічної незалежності
Б) Рівень розвитку ВВП
В) Стан національної економіки, який забезпечує стійкість до загроз
Г) Стан рівноваги бюджету
Д) Відсутність інфляції

3. До об'єктів економічної безпеки належать:

- А) Держава, суспільство, особа
- Б) Лише держава
- В) Лише підприємства
- Г) Тільки банки
- Д) Громадські організації

4. Суб'єктами економічної безпеки НЕ є:

- А) Підприємці
- Б) Міністерства
- В) Профспілки
- Г) Іноземні консульства
- Д) Органи місцевого самоврядування

5. До життєво важливих економічних інтересів належить:

- А) Тимчасова вигода
- Б) Збереження національної валюти
- В) Рівень освіти
- Г) Культурна спадщина
- Д) Політична реклама

6. Основним джерелом загроз економічній безпеці є:

- А) Експорт
- Б) Корупція
- В) Демократія
- Г) Інвестиції
- Д) Освіта

7. Валовий внутрішній продукт є:

- А) Фінансовим показником
- Б) Індикатором економічної безпеки
- В) Елементом політичної системи
- Г) Соціальним показником
- Д) Грошовою одиницею

8. Критерій економічної безпеки визначається:

- А) Якісною характеристикою
- Б) Ознакою протидії загрозам
- В) Законом про бюджет
- Г) Соціологічним опитуванням
- Д) Рівнем цін

9. Граничний показник сигналізує про:

- А) Рівень рентабельності
- Б) Межу безпеки або небезпеки
- В) Темпи зростання
- Г) Інвестиційні ризики
- Д) Рівень довіри

10. Корупція – це:

- А) Суспільно небезпечне діяння з корисливим мотивом
- Б) Помилка управління
- В) Політичний компроміс
- Г) Непарламентська поведінка

Д) Етичне порушення

11. Найчастіше корупція проявляється у:

А) Освіті

Б) Видачі дозволів і ліцензій

В) Культурі

Г) Спорті

Д) Туризмі

12. У тіньовій економіці не сплачуються:

А) Зарплати

Б) Податки

В) Пенсії

Г) Депозити

Д) Кредити

13. Тіньова економіка є складовою загрози:

А) Політичної стабільності

Б) Економічної безпеки

В) Демографічної безпеки

Г) Моральної культури

Д) Трудового права

14. Головна причина тінізації економіки в Україні:

А) Надлишок інвестицій

Б) Недосконалість законодавства

В) Мала кількість населення

Г) Висока зайнятість

Д) Економічна ізоляція

15. Міжнародний аспект корупції полягає у:

А) Підвищенні іміджу країни

Б) Блокуванні іноземних інвестицій

В) Підтримці експортної політики

Г) Зменшенні імпорту

Д) Сприянні модернізації

16. До економічних злочинів належить:

А) Умисне вбивство

Б) Ухилення від сплати податків

В) Неповага до суду

Г) Адміністративне порушення

Д) Громадські демонстрації

17. Комерційне шпигунство є прикладом:

А) Кримінального злочину у сфері конкуренції

Б) Побутового правопорушення

В) Корпоративного конфлікту

Г) Недбалості

Д) Злочину проти особистості

18. Енергетична залежність є індикатором:

А) Політичної стабільності

Б) Економічної безпеки

В) Соціального добробуту

- Г) Демографічного зростання
  - Д) Культурного рівня
19. Відмивання грошей є:
- А) Адміністративним проступком
  - Б) Елементом тіньової економіки
  - В) Легальною практикою
  - Г) Легалізацією доходів
  - Д) Соціальним страхуванням
20. Організаційно-правовий механізм економічної безпеки включає:
- А) Науку і культуру
  - Б) Державне управління й моніторинг
  - В) Освіту
  - Г) Військову службу
  - Д) Релігійні обряди
21. До стратегічних інтересів держави належить:
- А) Зміна податків раз на рік
  - Б) Зберігання економічної незалежності
  - В) Проведення свят
  - Г) Туристичний розвиток
  - Д) Імпорт споживчих товарів
22. Основною ознакою економічної злочинності є:
- А) Висока соціальна користь
  - Б) Високоінтелектуальні методи
  - В) Масовість населення
  - Г) Політична спрямованість
  - Д) Відкритість дій
23. Підприємництво без реєстрації належить до:
- А) Легальної економіки
  - Б) Нелегальної тіньової економіки
  - В) Кримінальної діяльності
  - Г) Формальної економіки
  - Д) Державної власності
24. Спеціальні режими економічної діяльності створюються для:
- А) Зменшення експорту
  - Б) Стимулювання інвестицій
  - В) Обмеження бізнесу
  - Г) Зменшення робочих місць
  - Д) Централізації управління
25. Індекс інфляції перевищує допустиме значення — це:
- А) Ознака стабільності
  - Б) Сигнал небезпеки
  - В) Рівновага ринку
  - Г) Політична реформа
  - Д) Бізнес-показник
26. До головних чинників загроз відносять:
- А) Освіту
  - Б) Монополізацію економіки

В) Демократію

Г) Туризм

Д) Демографію

27. У боротьбі з корупцією важливим є:

А) Зменшення кількості дозволів

Б) Збільшення державних органів

В) Легалізація хабарництва

Г) Послаблення контролю

Д) Усунення громадськості

28. Дефіцит бюджету є:

А) Індикатором економічної безпеки

Б) Соціальним показником

В) Банківським терміном

Г) Виробничим планом

Д) Демографічним параметром

29. Корупція спричиняє:

А) Підвищення довіри

Б) Підрив авторитету держави

В) Зростання добробуту

Г) Економічне зростання

Д) Лібералізацію

30. Суб'єктами корупційних правопорушень є:

А) Громадяни без посад

Б) Особи, уповноважені на виконання функцій держави

В) Підприємці

Г) Студенти

Д) Волонтери